

Tiendenschuurstraat 35 Leest-Mechelen

Beschermingen en rechtsgevolgen

Hoeve Cruyninghemhof is **beschermd als monument**. De bescherming omvat alle aanwezige hoevegebouwen alsook het erf, tuinaanleg en andere landschappelijke elementen binnen de perceelscontouren 260F.

Bij een beschermd monument zijn alle gebouwen (interieur en exterieur), alsook het erf, tuin en andere landschappelijke elementen beschermd.

Meer informatie over de rechtsgevolgen vanuit het monument zijn raadpleegbaar via de volgende links:

- [Gevolgen Bescherming | Eigenaars | Onroerend Erfgoed](#)
- [Werken monument | Eigenaars | Onroerend Erfgoed](#).

De ruimere hoevesite is **vastgesteld in de Inventaris bouwkundig erfgoed**. Deze vaststelling is van toepassing binnen de perceelscontouren 260F, 265E, 266A en 264B.

De ruimere hoevesite ook opgenomen op de **vastgestelde Inventaris Onroerend Erfgoed**. Dit betekent dat stad Mechelen ook advies uitbrengt over de mogelijkheden binnen de vastgestelde perimeter.

Meer informatie over de rechtsgevolgen zijn raadpleegbaar via de volgende link:

- <https://www.onroenderfgoed.be/juridische-gevolgen-van-een-vaststelling>.

Motivering voor de bescherming als monument

Het zogenaamde 'Cruyninghemhof' is beschermd als monument omwille van het algemeen belang gevormd door de historische waarde. De bescherming als monument geldt voor het gehele perceel 260F. De site omvat een monumentale hoeve in traditionele bak- en zandsteenstijl, minstens opklimmend tot het begin van de 18de eeuw en getuige van de eertijds sterk geconcentreerde landbouwbedrijvigheid.

Beschrijving in de inventaris bouwkundig erfgoed

Benaming mogelijk naar de oorspronkelijke eigenaars en naar verluidt de oudst bewaarde hoeve van Leest. Reeds aangeduid op de kaart van 1723 (zie Caertboeck Van Acoleyen, blad 7, nummer 40); het gebouw zou toen dienst gedaan hebben als buitenverblijf van kanunnik Blondeau. De tot in het derde kwart van de 20ste eeuw nog aanwezige rechthoekige omgrachting ten zuiden verwees mogelijk naar een ouder omgracht gebouw.

Hoeve met losstaande bestanddelen, ingeplant op een omhaagd terrein: centraal gekasseid erf met ten noorden woonstalhuis (nok loodrecht op de straat) uit het eerste kwart van de 18de eeuw, doch met latere aanpassingen; schuur en aansluitend, aangepast wagenhuis (nok loodrecht op de straat) uit de tweede helft van de 18de eeuw-begin 19de eeuw (zie inplanting kadasterkaart 1810) ten

zuiden, paardenstal (nok parallel aan de straat) ten oosten, bakhuisje (nok parallel aan de straat) en boomgaard ten zuidoosten van het wagenhuis, moestuin en poel ten zuiden. Verankerde bakstenen gebouwen van één bouwlaag onder zadeldak (pannen of kunstleien).

Woonstalhuis van drie + zes + twee latere (zie bouwnaad en bedaking) traveeën, gemarkeerd door overkragend dak op daklijstbalkjes en dakvensters met tuitgeveltjes op schouderstukken; recent opgeknapt met onder meer vernieuwing houtwerk en vrijmaking zandstenen onderbouw; beluikte, rechthoekige vensters, de oorspronkelijke in zandstenen omlijsting; rechthoekige deur in dito omlijsting met lateiconsooltjes en betralied bovenlicht; stal met later (mogelijk het eerste kwart van de 20ste eeuw) ingebrachte rechthoekige venstertjes onder ijzeren I-balk en rondboogdeurtjes in zandstenen omlijsting (één recent gedicht). Betraliede rechthoekige vensters met zandstenen dorpels in de achtergevel; aanbouwsel tegen achtergevel van circa 1868.

Met klimop begroeide, tweebeukige langsschuur, oorspronkelijk van drie, heden van vier traveeën (zie bouwnaad, steunbeer en zandstenen onderbouw). Oostelijke zijtuitgevel met aandak, schouderstukken en muurvlechtingen; gedrukte rondboogpoort met zandstenen hoekblokken; aan erfzijde rondboogdeurtje in zandstenen omlijsting en rechthoekige muuropeningen met arduinen dorpels; westelijke zijpuntgevel met rechthoekige poort onder ijzeren I-balk. Aansluitend wagenhuis aan oostzijde, drie traveeën met rechthoekige muuropeningen onder houten latei en klimmend dakvenster.

Met wingerd begroeide paardenstal, uit het eerste kwart van de 20ste eeuw, van drie traveeën met getoogde muuropeningen.

- Kadasterarchief Antwerpen, Mutatieschetsen Mechelen/Leest, 1868/8.
- *Leest Geweest*, o.l.v. HERREGODS G., s.l., 1978, p. 77.

Bron: KENNES H., PLOMTEUX G. & STEYAERT R. 1995: *Inventaris van het cultuurbezit in België, Architectuur, Provincie Antwerpen, Arrondissement Mechelen, Kanton Mechelen*, Bouwen door de eeuwen heen in Vlaanderen 13n2, Brussel - Turnhout.

Auteurs: [Kennes, Hilde](#)

Datum: 1995

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\)](#)

Aanvullende informatie Op de Kabinetskaart van de Ferraris maakt de hoeve deel uit van het landbouwgebied ten zuidwesten van Leest. De hoeve werd toen aangeduid als 'Granien' en net ten zuiden lag een rechthoekige omwalling die een akker omsloot. Vanaf het midden van de 19de eeuw verdwijnt een deel van de grachtenstructuur maar deze blijft herkenbaar in het noordoosten. Bij de hoeve lag een boomgaard.

Vandaag is de omwalling nog deels bewaard, als open water ten zuiden en zuidoosten van de hoeve. Binnen de voormalige omwalling zijn nog restanten van een boomgaard aanwezig.

- Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden voor Zijn Koninklijke Hoogheid de Hertog Karel Alexander van Lotharingen, Jozef Jean François de Ferraris, Koninklijke Bibliotheek van België, uitgegeven in 1770-1778, schaal 1:11.520 herleid naar 1:25.000.
- Atlas Cadastral parcellaire de la Belgique, Philippe-Christian Popp, uitgegeven in 1842-1879, schaal 1:5000.
- Kaart van België, Militair Cartografisch Instituut, uitgegeven in 1928-1950, schaal 1:20.000.

Auteurs: [Verdurmen, Inge](#)

Datum: 30-10-2024

De tekst wordt ter beschikking gesteld door: [Agentschap Onroerend Erfgoed \(AOE\)](#)

Erfgoedpremie

De tiendenschuur is al geruime tijd in zeer slechte staat. Om verdere schade te voorkomen, dringen wij aan om dit gebouw prioritair te restaureren. Een spoedige restauratie van het voorkomt verdere gevolgschade aan de dragende structuren. Het agentschap Onroerend Erfgoed volgt de timing en voortgang van de werken nauwgezet op.

Voor de restauratie van het dak en de gevel van de tiendenschuur werd in 2025 een erfgoedpremie aangevraagd. De premie wordt binnenkort vastgelegd. De nieuwe eigenaar heeft de mogelijkheid om deze premie over te nemen, zodat de dringende exterieurrestauratie van de schuur spoedig kan worden opgestart.

Meer informatie over de inhoud van de premie en de opvolging van de werken kan u opvragen bij de erfgoedconsulent (toplina.puttemans@vlaanderen.be).

Erfinrichting en landschappelijke elementen

Te behouden landschappelijke erfgoedelementen:

De ruimte tussen de hoeve en schuur was oorspronkelijk functioneel ingericht, maar werd in de loop van de 20ste eeuw aangepast. Bij een heraanleg moet de sfeer van een boerenerf primeren. Rust en eenvoud zijn de elementen die de authenticiteit van een boerenerf bepalen. Hier mag geen opdeling of fragmentering ontstaan, het erf moet als één geheel waarneembaar blijven. Ook de kasseiverharding moet behouden blijven.

In bijlage een aantal documenten ter inspiratie.

De hoevesite is omgeven met hagen die de perceelsgrens volgens, deze zijn waardevol en moeten behouden blijven. Op het perceel bevinden zich verschillende monumentale bomen, waaronder de rij van monumentale bomen aan de oostelijke perceelsgrens. Deze moeten ook behouden blijven. In de toekomst zal ingezet moeten worden op het verder behouden en beheren van dergelijk houtig erfgoed.

Ten zuiden van de schuur was de historische locatie van de moestuin, ten zuidoosten de boomgaard (met weide). Her en der zijn er fruitbomen, notenbomen, ... in deze zone waar te nemen. Dergelijke soorten zijn passend op het boerenerf en dienen behouden te blijven. Ook het gebruik van deze zone als moestuin en boomgaard moet behouden blijven. Strakke gazons zijn geen passend element in de hoevesite context. Ook hier mag er geen opdeling of fragmentering optreden, ook geen "vertuining". Een zwembad is niet passend binnen de historische structuur van een hoevesite. Hedendaagse elementen van een klassieke tuinaanleg zijn niet passend in deze erfgoedcontext.

Op de site is geen ruimte voor de aanleg van een parking; deze ruimte moet buiten de site gezocht worden (rekening houdend met de geldende stedenbouwkundige voorschriften).

Woonstalhuis

Te behouden erfgoedelementen exterieur

Het woonstalhuis loopt terug tot het eerste kwart van de 18de eeuw en is opgetrokken in traditionele bak- en zandsteenstijl, met baksteen voor het opgaande metselwerk en witte zandsteen voor de constructieve en decoratieve details zoals deur- en vensteromlijstingen, plint en dakvensters. Recentere aanpassingen, zoals de toegevoegde de rechthoekige stalramen onder decoratieve staalprofielen, de aanbouw ter hoogte van de straatzijde en de aanbouw langs de servitudeweg,... illustreren de praktische en logistieke noden van een bloeiend landbouwbedrijf en passen ook architecturaal binnen het geheel..

De dakbedekking van het centrale woonhuis bestaat uit rode Boomse pannen. De overstekende dakrand wordt ondersteund door met decoratieve klossen, welke behouden moeten blijven.

Het achterste dakdeel is bedekt met asbestleien. Bij voorkeur wordt dit vervangen door rode Boomse pannen. Het dakdeel van de aanbouw langs de servitude is bedekt met machinale stormpannen. Bij voorkeur wordt dit vervangen door rode Boomse pannen.

Het buitenschrijnwerk is niet meer origineel. Dit kan vervangen worden door nieuw houten schrijnwerk naar historisch model. Reconstructie van het buitenschrijnwerk is mogelijk op basis van historische foto's (beschikbaar via dienst Projecten en Monumenten van stad Mechelen). De kenmerkende schildering van de luiken is ook verdwenen, maar wordt bij voorkeur hernomen bij de exterieurrestauratie. De juiste kleurstelling zal vooraf onderzocht worden.

Te behouden erfgoedelementen interieur

De historische indeling van het woonstalhuis is nog zeer goed afleesbaar en dient bewaard te blijven: dragende muren, deuropeningen, beide opkamers en de centrale positie van de schouw. De schouw zelf in de leefruimte werd in een recentere periode aangepast en is niet origineel.

Op de begane grond bevat het interieur enkele waardevolle historische elementen, waaronder enkele binnendeuren met geprofileerde lijsten en de houten roostering met moerbalken en decoratieve sleutelstukken op muurconsole.

De vloeren dateren uit een recente periode en zijn niet waardevol. Wellicht was de vloer van het woonhuis oorspronkelijk afgewerkt met rode gebakken tegels.

Op de verdieping zijn de dakspanten zeer waardevol. Ook het centraal gelegen kamertje met wanden uit stijl- en regelwerk en de opgeklampte deur is waardevol en te behouden. De overige invulwanden zijn niet waardevol en mogen aangepast worden. De rondboogdeur centraal in de metselwerk binnenmuur is bijzonder decoratief uitgewerkt met natuurstenen imposten. Ook deze moet behouden blijven.

Tiendenschuur

De tiendenschuur is een tweebeukige langsschuur, opgericht tussen 1723 en circa 1775. Omstreeks 1865 kreeg de schuur aan de erfzijde een lage uitloper.

Het monumentale dakgebinte is zeer waardevol. Begin 2022 is een deel van de dakstructuur helaas ingestort na een storm. Om gevolgschade te vermijden is de restauratie van het dak alsook de volledige gebouwschil prioritair. Bij restauratie dient het gebinte hersteld en deels gereconstrueerd te worden in dezelfde materialen en met dezelfde verbindingstechnieken als de oorspronkelijk structuur. Ook de gevels en het schrijnwerk dienen gerestaureerd te worden volgens de regels van de kust.

Met slechts enkele kleine gevelopeningen hebben de langse muren een kenmerkend gesloten karakter. Toevoegen van nieuwe gevelopeningen is slechts beperkt mogelijk en wordt steeds overwogen in functie van een concreet project. Het gesloten karakter van de gevels moet hierbij altijd bewaard blijven. Toevoegen van grote raampartijen is niet toegelaten.

Het imposante dakvlak is eveneens gesloten. Hier kan in beperkte mate en in functie van een concrete herbestemming bekeken worden om een beperkte hoeveelheid dakvlakvensters toe te voegen aan de tuinzijde. Dakvlakvensters toevoegen aan de erfzijde is niet toegelaten.

Wagenhuis (aansluitend aan de schuur)

Het wagenhuis ligt in het verlengde van de schuur en dateert uit het midden van de 19de eeuw. Kenmerkende elementen zijn onder meer de robuuste pijlers uit gesinterde baksteen onder zware houten lateien, de houten deur, de hoge raamopeningen en het laadluik op de kopse gevel, dienen bewaard te blijven. De gevel aan de erfzijde blijft bij voorkeur ongewijzigd. Beperkte aanpassingen aan de zij- en achtergevels kunnen bekeken worden in functie van een concreet project.

Paardenstal

De paardenstal achteraan het erf dateert uit 1926. Dit eenvoudige bakstenen gebouw onder een pannendak is opgebouwd uit drie traveeën met getoogde muuropeningen. De gevel aan de erfzijde blijft bij voorkeur ongewijzigd. Beperkte aanpassingen aan de zij- en achtergevels kunnen bekeken worden in functie van een concreet project.

In het interieur vormen de bakstenen troggewelven en de binnenmuur met houten voederluiken waardevolle elementen. Deze moeten behouden blijven.

Bakhuisje

Het bakhuisje dateert uit het midden van de 19de eeuw en is in goede staat. De oven binnenin is nog aanwezig. Aanpassingen aan dit gebouwtje zijn niet mogelijk.